

Hižica

Movice

dj. vrtića Rožica, Veliko Trgovišće

Vrtić k'o crtić

Pjesmom "Vrtić k'o crtić" sudjelovali smo u natječaju "Kutak za glazbeni trenutak" u organizaciji Henkel Croatia, Konzuma i Udruge RJL pomaže djeci,

te osvojili glazbeni instrumentarij!

U NAŠEM JE VRTIĆU
SKORO K'O U CRTIĆU..
MALI VRTIĆ, MALI MI
SVI SMO JAKO VESELI.

SVAKI DAN SE IGRAMO,
PLEŠEMO I PJEVAMO.
CESTE, KUĆE GRADIMO,
I U VRTU SADIMO.

A KAD SE POSVADIMO
BRZO SE POMIRIMO,
NIJE DOBRO KAD SMO LJUTI
ILI KAD SE DUGO ŠUTI.

TETE NAŠE DOBRO ZNAJU
KAD SE S NAMA POIGRAJU,
TREBA SPREMIT SOBU CIJELU
TAD NAS VIDE SVE NA DJELU.

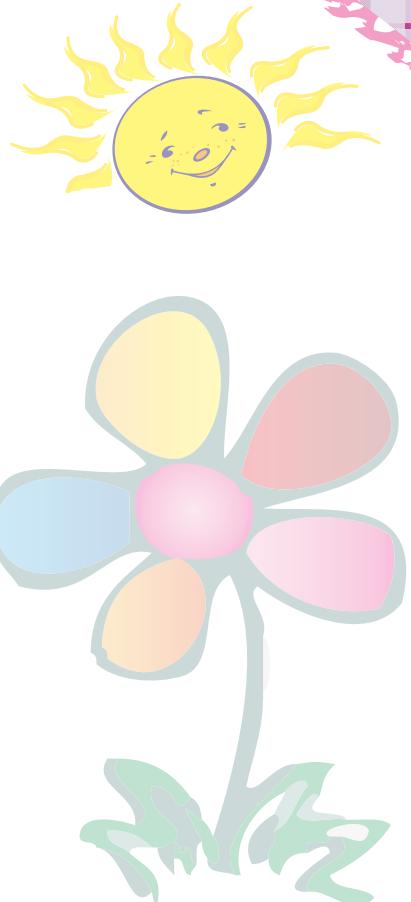
VOLIMO SE DRUŽITI,
RUKE SVIMA PRUŽITI,
AKO PADNE SUZA, DVIE,
TAD NAS TJEŠE TETE SVE

EVO TAKVI SMO VAM MI,
MALENI I VESELI,
U NAŠEMU VRTIĆU
GDJE JE K'O U CRTIĆU.

„teča“ Goga

SADRŽAJ

Riječ urednika.....
Novice...ili kaj je bilo v Rožici?.....
Mali novinari .....
Projekt „Z našega brega“ .....
Inkluzija – put ka toleranciji .....
Utjecaj glazbe na djecu predškolske dobi.....
Prilagodba u jaslicama .....
Kad se male ruke slože.....
Stručno usavršavanje – obveza, potreba ili oboje?.....
„Pričam ti pričicu“.....
Malo dijete - Veliki znalac.....
Malo dijete – Veliki kreativac .....
Kutak za roditelje.....
Recepti našeg kuhara Vladeka.....

Riječ uređnika

Dragi čitatelju,

evo i naše druge „Hižice“. Prošlogodišnji, prvi broj naših novica bio je pravo osvježenje u predškolskom izdavaštvu i za njega smo dobili brojne pohvale, kako od roditelja, tako i od ljudi iz struke. To nas je ohrabrilo da vas nastavimo i dalje informirati o svim novostima kod nas, ali i o tome kako o vrtiću Rožica promišljaju djeca, odgojitelji i roditelji. Iako je vrijeme recesije, štednje i prevrtanja svake lipe, nismo htjeli razočarati sve one kojima se naš mali godišnjak svidio. Zato unaprijed zahvaljujemo svima koji su financijski, ali i na bilo koji drugi način pomogli izlazak ovih, drugih po redu naših novica.

Vrtić Rožica sve više se otvara prema sredini u kojoj djeluje, a veseli nas što je nakon samo tri godine postojanja, i struka prepoznala napore koje stručni djelatnici ulažu u svakodnevno unapređivanje odgojne prakse i razvoj djece. Ono što nas vjerojatno najviše raduje i daje dodatni „vjetar u leđa“ su komentari svih onih koji navrate u naš vrtić pa kažu da su oduševljeni toplinom, vedrim ozračjem i obiteljskom atmosferom koja vlada u ovoj hižici.

Bila je ovo i tužna godina. Zauvijek nas je napustila naša „teta“ Duška, medicinska sestra s kojom smo suradivali u dijelu praćenja zdravlja i tjelesnog razvoja djece i koja se uvijek veselila našim radnim i odgojnim uspjesima.

Tijekom cijele godine mediji su pratili naš rad koji je rezultirao i pohvalama, zahvalama i nagradama, ali i dobromanjernim kritikama koje su pomogle da objektivnije sagledamo neke situacije i potrebe. Želimo da u stranicama koje slijede prepoznete naš rad, našu djecu i ulaganje u njih, naš optimizam i zajedništvo, našu stručnost i nastojanje da vas informiramo, zabavimo ali i podučimo.

Ravnateljica, Gordana Pavlinić

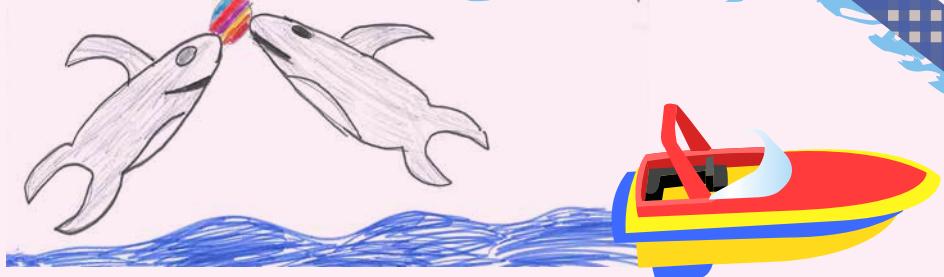
Novice...ili kaj je bilo u Rožici?

Tijekom ojjele godine u Rožici su organizirane i provedene brojne aktivnosti od onih svakodnevnih pa sve do izleta, sportskih natjecanja, glazbenih nastupa, gostovanja kazališta, radionica i sl. Na neka događanja i promjene u vrtiću, koje su se desile tijekom godine, podsjećamo u rubrici „novice...“:

- Cijele smo godine veliku pozornost davali glazbenim aktivnostima u vrtiću. Tako smo eksperimentalno organizirali „glazbenu radionicu“ koju je vodila gdica Petra Vukić koja je okupljala desetak djece iz vrtičkih grupa i programa predškole. Uredili smo i glazbenu sobu te izradili više ritmičkih instrumenata. S djecom se gotovo svakodnevno provode južanje glazbene aktivnosti, koje inicira naša ravnateljica, što je rezultiralo nagradom na natječaju RTL-a i Henkela „Kutak za glazbeni trenutak“, u kojem smo za pjesmu „Vrtić k'o crtić“ osvojili Orffov instrumentarij.
- Dječji se rođendani od ove godine pripremaju i slave na poseban način. Osim tradicionalne najave balonima i pozivnicama, pripreme čestitki i krune za slavljenika(cu), roditelji nam u vrtić donose namirnice od kojih djeca sama izrađuju svećarsku tortu što ih posebno veseli jer sami aktivno sudjeluju u pripremi rođendanske slastice.
- U jesen i proljeće sudjelovali smo na dvije sportske svečanosti: „Pregradskim berbarijama“ i na Olimpijadi dječjih vrtića. Sportskim aktivnostima obilježili smo i Hrvatski olimpijski dan.

- U godini smo više puta ugostili kazališne družine, madioničare i druge drage „goste“ poput Sv. Nikole, policijskih službenika, djelačnika službe za spašavanje i ostalih.

- Obilježavali smo značajne datume i vjerske blagdane pa smo tako i organizirali druženje s vlč. Ivanom Dužaićem u vrtiću ili mjesnoj crkvi.

- Usko smo surađivali s Društvom „Naša djeca“ u aktivnostima koje promiču prava djece, ali i osmišljeno planiraju slobodno vrijeme djece ili pomažu u predstavljanju i promidžbi mesta u kojem živimo i djelujemo (Cvjetni korzo, Fašnička povorka, obilježavanje Dječjeg tjedna i sl.)

- Izletom u Zagreb zaokružili smo proteklu odgojno-obrazovnu godinu posjetivši ZKL, Botanički vrt i park Bundek. Nekoliko mjeseci kasnije organizirali smo kratki izlet vlakom u Zabok i posjetu Policijskoj upravi.

- 9 roditeljima smo proveli više kreativnih i edukativnih radionica i roditeljskih sastanaka, a neki od njih rado su se odazivali pozivu za boravkom u dnevnim aktivnostima s djecom.

- Izdali smo i prvi broj novica „Hižica“ kojim smo predstavili našu Rožicu i najavili daljnje izdavačke aktivnosti vrtića. Mediji su tijekom cijele godine pratili naš rad, a više puta djeca su sudjelovala u emisijama Radio Štubice. Putem internetske stranice nastojali smo redovito izvještavati o događanjima u vrtiću, informirati i najavljivati nove aktivnosti.

Mali novinari

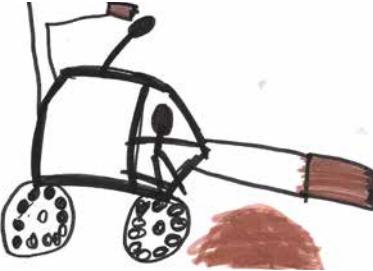
„Što ste danas radili u vrtiću?“ – pitaju roditelji. „Ništa“ – odgovore djeca.

Često je to odgovor koji roditelji dobiju od svoje djece pri dolasku kući iz vrtića. Isto tako, informacije koje roditelj dobije od odgajatelja nisu uvjek dovoljne da prikažu kako djeca provode dane u vrtiću. Najbolja se slika njihovog dana dobije neposrednim promatranjem djece u igri i aktivnostima, stoga gotovo cijeli prostor hodnika vrtića koristimo za foto prezentaciju tih aktivnosti. Nabavili smo i digitalni okvir za slike putem kojeg prezentiramo događanja u vrtiću.

Uz sve to, nastavljajući sklop aktivnosti naziva „Pričam ti pričicu“ koji se pomoću plakata prezentira roditeljima , djeci i djelačnicima opremili smo u sobi starije grupe mali novinarski studio u kojem su djeca počela stvarati svoje prve novine. Preko pričanja pričica pa sve do međusobnog ispitivanja (intervjua), komentiranja i suradivanja, djeca su se vrlo brzo snašla u ulozi malih novinara. Nastale su i male „zimske novine“ koje su dječaci uglavnom napisali na pisaćem stroju i popratili ih crtežima. U malom studiju djeca su zajedno sa svojim odgojiteljicama izradivala mikrofone, slušalice, fotoaparate i kamere. Našao se tu i stari ali ispravan pisaći stroj, novinarske iskaznice i primjerici različitih novina. Djeca su si izabrala uloge, npr. voditelja, snimatelja i novinara. Uvidjevši kojom ozbiljnošću djeca provode ove aktivnosti ponuđeni su im pravi video i foto aparati pa su djeca počela sama bilježiti ono što ih je najviše zanimalo (od dječje igre, dolaska roditelja u vrtić, njihovih „teti“, stričeka kuhara...). Sve su to djeca donosila „teti“ Mihaeli u ured gdje bi im ona isprintala fotografije koje bi potom lijepili na plakate. Djeca su otišla i korak dalje. Kako se djevojčice jako vole presvlačiti i nositi potpetice pa onda glumiti i pjevati na maloj pozornici, dječaci su snimili prvi glazbeni spot. Najaktivniji je bio Dominik.

U sred svih tih zanimljivih aktivnosti , a u povodu svjetskog dana televizije, ravnateljica nam je dogovorila posjetu TV studiju, a novinari emisije „Zagorski magazin“ bili su u posjetu našoj djeci te zabilježili što sve oni rade kao mali novinari. Luka je imao privilegiju u pravom studiju najaviti prilog iz Rožice, dok je Karlo važno odradio svoj prvi intervju za televiziju. Nekoliko dana kasnije prilog smo vidjeli na TV Jabuci.

Opremanjem novinarskog kutića djeca su imala priliku razvijati svoje komunikacijske vještine, bogatiti maštu i vokabular novim riječima poput: scena, kadar, intervju, montaža, studio i sl. Sve je to doprinijelo njihovom razvoju, a nova uzbudjenja motivirala su ih za proživljavanje iskustva i daljnja istraživanja. Tako su naša djeca ponovno pokazala svoje sposobnosti i mogućnosti, a na nama ostaje da ih i dalje stalno promatrano, slušamo i podržavamo njihove interese. Stoga roditelji, kada vam dijete kaže da u vrtiću ništa nije radilo, dobro razmislite jer možda već sutradan slijedi prilog malih novinara iz Rožice.

Odgojiteljica, Željkica Prečković

... pročitajte jedan od intervjua kojeg je Petra vodila s Dominikom.

PETRA: Koju igračku najviše voliš?

DOMINIK: Traktor, prikolicu i bager.

PETRA: Što voliš najviše jesti?

DOMINIK: Makarone i saft.

PETRA: Ideš često u Zoološki vrt?

DOMINIK: Idem s tatom, mamom i braćom.

PETRA: Koja ti je tamo najdraža životinja?

DOMINIK: Lav.

PETRA: S kim se najviše voliš igrati u vrtiću?

DOMINIK: S Marinom.

PETRA: Zašto?

DOMINIK: Zašto što s njim uvijek gradim garažu za traktor i prikolicu.

PETRA: Imaš li curu?

DOMINIK: Nemam.

PETRA: Zašto nemaš?

DOMINIK: Pa, zato.

PETRA: Koje cvijeće najviše voliš?

DOMINIK: Zvončike i visibabe.

PETRA: Voliš li jesti jabuke?

DOMINIK: Volim. Zato jer su mi fine.

PETRA: A što ima u jabuci?

DOMINIK: Soka.

PETRA: A vitamina?

DOMINIK: I vitamina.

PETRA: Koji ti je najdraži dinosaurus?

DOMINIK: Ti-rex.

PETRA: Voliš li ići u šumu?

DOMINIK: Volim.

PETRA: A zašto?

DOMINIK: Jer se mogu skrивati i igrati s bratićem s kojim idem u šumu.

PETRA: Što radiš kad si doma?

DOMINIK: Igram se s Matijom, gledam TV, igram nintendo.

PETRA: Koji ti je najdraži auto?

DOMINIK: Volvo.

PETRA: A kakav je to auto? Zašto ti je najdraži?

DOMINIK: To je crni auto, otvara mu se krov.

PETRA: Zašto se u vrtiću uvijek igaš s kockama?

DOMINIK: Jer mogu graditi kuću i garažu.

PETRA: Koja ti je najdraža ptica?

DOMINIK: Golub, zato jer ga imam doma.

PETRA: Imaš doma goluba?

DOMINIK: Da.

PETRA: Koje godišnje doba najviše voliš?

DOMINIK: Kad je snijeg jer se mogu sanjkati.

PETRA: Voliš ići na brijež?

DOMINIK: Volim.

PETRA: A kad je snijeg?

DOMINIK: I onda jer je snijeg.

PETRA: Kakve boje voliš igračke?

DOMINIK: Traktor zeleni, džip crveni, bager žuti.

PETRA: A zašto baš tako?

DOMINIK: Zato.

PETRA: Voliš travu kad si u kratkim hlačama ? Kad te trava škaklja?

DOMINIK: Da, zato jer se onda smijem.

PETRA: Bi jahao na konju?

DOMINIK: Ne, zato jer ne želim, jer moj tata to ne radi.

PETRA: Imaš patke doma?

DOMINIK: Nemam, jer ih nema tko hrani. Dosta,

idemo se sad malo igrati.

Projekt „Z našega brega“

I ovaj put se pokazalo kako aktivnosti koje vode projektu u dječjem vrtiću mogu nastati spontano, bez posebnih priprema, samo velikom željom i upornim radom. Nakon što započnu, uspješne se aktivnosti osmišljavaju, nastavljaju dopunjavati, proširivati, a djeci, ali i svima koji u njemu sudjeluju, omoguće zajednički rad i učenje. Danas se mnoge aktivnosti nazivaju projektima, jer je to jednostavno postalo cool. Mi ne bismo htjeli precjenjivati naš rad i znanje, zato otvoreno priznajemo da o formi i metodi rada na projektu trebamo još dosta raditi, ali ne krijemo niti našu želju da učenjem i ulaganjem možemo dostići potrebnu kvalitetu u stvaranju i provedbi projekta s djecom i za djecu.

A, kako je nastao projekt „Z našega brega“? Šetajući cestom, dječa mješovite starije vrtičke skupine su često pokazivala interes za trčanjem, istraživanjem biljaka i životinja koje bi u šetnji vidjela. Radi gustog prometa kroz mjesto odlučila sam ih povesti tamu gdje ne prijeti opasnost od automobila.

Poznajući obližnji brije, na kojem sam i sama često provodila vrijeme, odlučila sam i njih odvesti gore. Priznajem, bila sam malo skeptična hoće li to oni moći izdržati jer je dosta strmovito. Tako je i krenulo... običnom ljetnom šetnjom. Djeca su imala slobodu u samostalnom istraživanju, kretanju, penjanju i trčanju. Na kraju sam se i sama iznenadila njihovoj izdržljivosti jer su oni mene morali požurivati. Nakon tog prvog odlaska na obližnji brije stalno su iskazivali želju da bi radije isli tamu nego na igralište ili u šetnju. I započeo je projekt

kojeg smo nazvali prigodno: „Z našega brega“. Projekt traje već skoro godinu dana, a djeca i dalje pokazuju interes za odlazak na brijeđ. Djeca su s brijeđa promatrala svoje mjesto, prepoznavala zgrade, ceste, svoju kuću, tvornicu, crkvu, željezničku prugu, sve s nove perspektive. No, tijekom provođenja projekta djeca su imala priliku upoznati karakteristike i osobine svakog godišnjeg doba, kakvo je vrijeme uobičajeno u kojem razdoblju , kada se siju žitarice, sadi i obrezuje voće , kad dozrijeva povrće, kako se odjevamo zimi, u jeseni, ljeti i u proljeće, koje životinje viđamo u tim godišnjim dobima, koje plodove možemo ubrati u šumi i u koje vrijeme. Da bi sve to usvojili morali smo ići i po suncu, kiši, snijegu i mrazu. Najzanimljivije godišnje doba im je bila jesen jer smo tijekom jeseni susretali najviše životinja i ljudi koji su u to vrijeme obradivali svoju zemlju i sa zadovoljstvom odgovarali djeci na razna pitanja o tome što sve raste u vrtu. Djeca su imala priliku pomoći u ubiranju plodova, a najdraži su im trenuci bili kad su ih ljudi puštali u svoje vinograde i voćnjake da si uberi voće.

Tako smo često nailazili na „stričeka“ Tomaškovića koji nas je redovito pozivao u svoje voćnjake i vinograd. Posebno ih je zainteresiralo kad im je pokazao podrum kamo spremi svoje voće, a gdje je prije, u vrijeme drugog svjetskog rata bio bunker. Posebno je to zainteresiralo Karla, Luku i Dominika, te im je domaćin dozvolio sruštanje po ljestvama kako bi vidjeli bunkera iznutra. Postavljali su mu i mnoga pitanja kao npr. tko se tamo sakriva, čime su se borili. Na pitanje što su unutra jeli , Julijan odgovara da su imali puni bunker voća. Nailazili smo i na bake koje su obradivale svoje vrtove te smo se, naravno, i kod njih zaustavili i promatrali koje sve povrće dozrijeva i saznali kako se zove. Zaustavili smo se i kod jedne bake koja je brala kukuruz te nam je u šali postavila pitanje „Kaj su došli težaki pomoći brat koruzu?“ Djeca su bez razmišljanja ušla u polje i sa zadovoljstvom ubrala po koji klip kukuruza. Međutim, brzo su uvidjela da to i nije baš tako jednostavno te su krenula dalje. Dok smo prolazili pored vinograda, Marin i Dominik često su prepričavali drugoj djeci proces nastajanja mošta. Nailazili smo i na „stričeka“ Mladena Plantića koji nas je često pozivao do svoje kleti nudeći djecu da si uberi grožđe te ih častio sokovima. Djeca su u kleti uočila velike bačve i preše te su postavljala mnoga pitanja na koja je on strpljivo odgovarao, objašnjavajući cijeli proces mljevenja grožđa.

Pošto smo u vrijeme jeseni provodili različite aktivnosti na temu šumskih plodova odlazili smo u šumu te sakupljali lišće različitih struktura i boja , biljke koje rastu u šumi, a skupljali smo i razne plodove poput kestena, žireva, češera itd.

Početkom zime, za vrijeme magle i mraza znali smo prošetati do brijeđa te su djeca odmah uočila da se zbog magle Veliko Trgovišće ne vidi.Za vrijeme mraza znali smo izaći rano ujutro dok se po granama i stazama još sve bijelilo. Djeca su komentirala da je pao snijeg. Opipavala su borove i grane na kojima je bilo inju. Magda je komentirala da su to „sitni ledici“.

Tijekom naših šetnji i boravka na brijegu, svi koje smo sretali su nas pozdravljali i veselili se što vide kako djeca uživaju u prirodi. Na brijegu nas je znao dočekati i „striček“ Ivica Halambek. On radi u tvornici „Kraš“ te nas je uvijek uveseljavao slatkom košaricom. Mama Monika Škalec nas je također znala obradovati dostavom pizza na brijeg, čemu su se djeca posebno znala obradovati, samo se naš kuhar u šali znao ljutiti jer su taj dan djeca slabije ručala ono što je on za njih spravio.

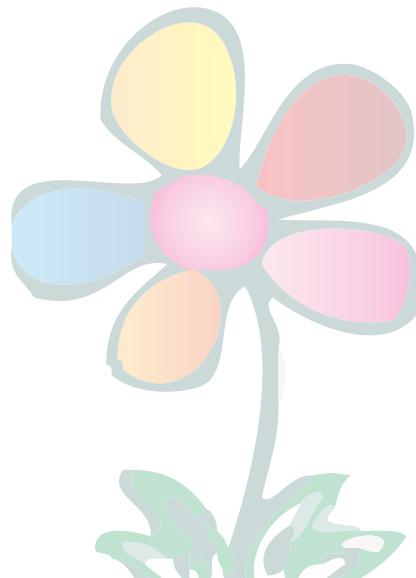
Vodeći se spoznjom da svako dijete ima pravo na čist i zdrav okoliš koji mu omogućuje skladan rast i razvoj, nastaviti ćemo s projektom nadopunivši ga novim istraživanjima u prirodi i onome što je djeci i te kako potrebno, a odnosi se na njihov tjelesni razvoj i zdravlje. Tijekom projekta nastala je i istoimena pjesma koju je napisala naša „teta“ Goga.

Z NAŠEGA BREGA.....

Z NAŠEGA BREGA VIDI SE ŠEGA,
POLJA I NJIVE, I JOŠ KOJEČEGA.
CERKVICA ŽUTA , ROŽICE KRAJ PUTOA.
VRTIĆ I ŠKOLA, I VSE ODZDUOLA.
VIDI SE TORENJ, VISOKI I CIELI,
TVORNICA, HIŽE I MOSTEK BIELI.

I JOŠ SE VIDIJU CESTICE VUSKE,
PAJCEKI, KOKOŠI, KONJI I GUSKE.
I NIGDA NE ZNAŠ JEL GRADEC IL SELE
IVO MOJE MALE MESTE VESELE.
VIDI SE I TVOJE I MOJE DVORIŠĆE
Z BREGA SE VIDI CIELE TRGOVIŠĆE.

"teta" Goga

Inkluzija - put ka toleranciji

Trajno opredjeljenje našeg vrtića je integracija tj. uključivanje djece s teškoćama u redovan sustav odgoja i obrazovanja. Kako bismo oživotvorili prava takve djece, stavljamo ih u isto okruženje s djecom približno jednake kronološke dobi bez posebnih potreba radi njihove zajedničke igre, druženja i učenja (inkluzija).

No, inkluzija je puno više od pružanja djetetu s posebnim potrebama mogućnosti promatranja i oponašanja dobrih modela učenja te životnih interakcija s djecom koja nemaju teškoće. Taj proces podrazumijeva stalna nastojanja poboljšanja i unaprijeđenja kvalitete odgojno obrazovnog procesa tj. praksu koja ima pristup usmjeren na dijete, njegove interese, sposobnosti, vještine i potencijale. Tako naš vrtić, koji se razvija kao dječja kuća, promovira jednakopravnost i razumijevanje potreba sve djece i razvija praksu koja odgovara različitim stilovima i dinamici učenja, različitim mogućnostima stvaralaštva i izražavanja djeteta.

Takov pristup, kroz svakodnevne životne situacije i planirane aktivnosti, omogućuje svoj djeci razvoj osobnih kompetencija koje im pomažu živjeti kvalitetno u okolnostima koje čine odrastanje.

Dolazak djeteta s teškoćama u skupinu velik je izazov za svakog odgajatelja, prožet mnoštvom emocija i pitanja na koje tražimo odgovore: kako se nositi s odgovornošću prema djetetu, kako pripremiti ostalu djecu na dolazak novog prijatelja, kako uspostaviti kvalitetnu suradnju s roditeljima, kako se nositi sa sažaljenjem koje se, unatoč istinskom trudu da se zataška, ipak javlja...?

Proces inkluzije zahtijeva postavljanje ciljeva i zadaća:

Dugoročni ciljevi:

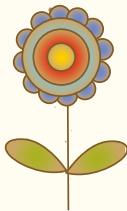
- Razvoj kvalitetnog sustava podrške razvoju djeteta u uvjetima inkluzije u vrtiću.
- Jačanje djetetova osobnih potencijala i kompetencija za samostalno, odgovorno i djelotvorno ponašanje u komunikaciji sa sobom i drugima.

Kraćkoročni ciljevi:

- Djeci posredovati pozitivna iskustva odrastanja u okruženju vrtića.
- Kroz igru kreirati aktivnosti za poticanje ugroženih razvojnih područja.
- Potaknuti djecu da kroz kreativno izražavanje razviju mehanizme za osobni rast i kompenziranje vlastitih teškoća u razvoju.
- Pružiti psihološku pomoć roditeljima-
- Omogućiti roditeljima da rad u uvjetima inkluzije iskoriste za svoj osobni rast.

Zadaće:

- Senzibilizirati djecu za uočavanje i poštovanje različitosti kao pozitivnih osobina i bogatstva svijeta u kojem živimo.
- Razvijati socijalne vještine kao pretpostavku za razumijevanje i zadovoljavanje osobnih prava i potreba, ali i potreba i prava drugoga.
- Kod djece razvijanje pozitivne slike o sebi.
- Poticati suradničko učenje.
- Razvijati pozitivan stav prema nastojanju da se inkluzija provede

Već sam četiri mjeseca s djecom svoje skupine. Istinski volim svoj poziv. Ta mi ljubav i stručno znanje daju snagu i sigurnost da u novonastalim situacijama reagiram na pravilan način – u ljudskom i profesionalnom smislu. Od izuzetne je važnosti i kvalitetna suradnja odgajatelja i roditelja, te svih zaposlenih u vrtiću. Zajedničkim snagama nastojimo riješiti eventualne dileme, pružiti podršku roditeljima, pružiti podršku jedni drugima. Suradnja sa susteričnjacima, defektolozima, psiholozima i terapeutima nezaobilazni je dio procesa kojim naša praksa postaje cjelovitija, kvalitetnija, plemenitija. Osmjesi na licima naših mališana svakodnevno nas usmjeravaju: samo hrabro naprijed!

Odgojiteljica, Anita Jurina

Utjecaj glazbe na djecu predškolske dobi

Dokazano je da glazba pozitivno utječe na čovjeka. Stoga nije čudno što glazba utječe i na razvoj djeteta. Već je u maternici dijete izloženo različitim zvukovima pa je poželjno puštaći mu glazbu već u tom razdoblju. Istraživanja su pokazala da su bebe, koje su prenatalno bile izložene glazbi, pokazale bolju razvijenost fine i grube motorike, viši nivo jezičnog razvoja, bolju senzo-motornu koordinaciju i kognitivne sposobnosti. Dok sam bila student, nisam vjerovala da glazba u toj i takvoj mjeri može utjecati na dijete, ali dolaskom u vrtićku ustanovu moje sestrice mišljenje promijenilo. Gledala sam kako djeca svakodnevno traže da im se pušta glazba u glazbenom kutiću pa sam ih pomnije pratila. Uzimali bi udaraljke i udarali u ritmu. Nakon nekog sam im se vremena pridružila i počela s njima pjevati pjesmice te pljeskati u metru i ritmu. „Svirali“ smo i po tijelu. Primjetila sam da su djeca koja su inače povučenija, vrlo brzo ulazila u ovakve aktivnosti, čak su bila najupornija u svladavanju nekih pjesmica. Djeca koja imaju problema s „koncentracijom“ uz glazbene aktivnosti su bila itekako koncentrirana.

Svaki dan uviđam da djeca sve štočnije sviraju u ritmu i metru što im je prije predstavljalo problem. Posebno me zainteresirao utjecaj glazbe na djecu s teškoćama u razvoju. Djeca s poteškoćama u motorici uživaju u pljeskanju i sviranju. Kako ta djeca sudjeluju često u glazbenim aktivnostima, tako im se počela „popravljati“ motorika ruku, posebno fina motorika. Šada djeca više sudjeluju i u likovnim aktivnostima. Osim toga, počela su više komunicirati s drugom djecom potaknuta glazbom i plesom. Gledaju drugu djecu, oponašaju pokrete i sve više napreduju. Također sam primijetila da djeca, iako su zaokupljena drugim aktivnostima, kada čuju neku poznatu pjesmicu, veselo pjevuše ili se brzo okupljaju oko instrumenta ili CD playera. Za vrijeme poslijepodnevnog odmora, djeci koja ne spavaju, nekoliko sam dana „puštala“ klasičnu glazbu i primjetila da su im igre uz tu glazbu bile mirnije. Rasporedili su se u grupe i nisu neprestano hodali po sobi tražeći što će im zaokupiti pažnju. Nakon dosadašnjih iskustava sigurna sam da je djeci glazba jako potrebna i da ih treba podržavati i uključivati u sve vrste glazbenih aktivnosti. Svi mi želimo da nam djeca budu sretna, a glazba ih može činiti sretnijima.

Valerija Banjac, odgojitelj pripravnik

♥ PETRA

KLARA

Suradnja roditelja i odgojitelja – nužna za lakšu prilagodbu djece

Razdoblje prilagodbe je razdoblje uspostavljanja socio-emocionalne veze između odgajatelja i djeteta. Polaskom u jaslice dijeće doživljava veliku promjenu u svojem životu. Jedna od temeljnih programskih zadaća, koja je naročito važna u razdoblju prilagodbe i koja pri-donosi povoljnijem i cijelovitom razvoju djeteta je suradnja, a kasnije i partnerstvo roditelja i odgajatelja. Potrebno je što više povezati obiteljski i izvanobiteljski odgoj, unaprediti suradnju roditelja i stručnih osoba, a roditeljima što više omogućiti sudjelovanje u životu i aktivnostima djeteta u jaslicama. Roditelje unaprijed treba upoznati s tijekom prilagodbe i mogućim teškoćama koje se u prilagodbi mogu pojaviti, upozoriti na moguće reakcije djece kod odvajanja. Trebamo ih pozvati na suradnju i davati do znanja koja je uloga dječjeg vrtića u prilagodbi djece i općenito poticanju na zdrav razvoj i napredovanje.

U dane prije dolaska nove djece odgojitelji veću pozornost trebaju posvetiti uređenju prostora. Na vidno mjesto, dostupno djeci stavljaju se igračke i predmeti koje djeца imaju kod kuće i koji su im poznati i za koje su roditelji najavili da su djeci omiljeni. Glazba u sobi treba biti umirujuća i vesela. Planiraju se djeci bliski i poznati sadržaji i aktivnosti (pjevanje, igra kockama, lutkama i sl.) odgojitelj s novom djecom treba biti brižan i strpljiv, razumjeti njihov plać i moguće odbijanje kontakt-a. Kada dijete koje se teže prilagođava vidi kako druga djeca pozitivnije reagira jer uskoro će i samo lakše prihvati novu sredinu. Srećom, kod nas prilagodba nikada nije prolazila teško i s problemima. U jesen su u grupi tri odgojitelja (treći je najčešće volonter) kako bi se olakšao individualni pristup svakom djetetu. Dijete koje prvi puta dolazi u jaslice najčešće se unatoč blizini roditelja, osjeća izgubljeno. Kad se pak odvaja od roditelja, najčešća, ali ne uvijek i prisutna reakcija je plać. Za razdoblje prilagodbe svi se moraju pripremiti: od roditelja i odgojitelja do djeteta. Javlja se i regresija, a to je privremena i kratkotrajna reakcija na polazak u jaslice (npr. dijete koje je već skinula pelenu ponovo mokri i obavlja nuždu u gáćice), neka djeца kratkotrajno imaju poremećaj u spavanju, hranjenju ili sa zdravljem (pad imuniteta ili bolesti u epigastriju, povraćanje...) U vanjskom ponašanju, onom vidljivijem, može doći do emocionalnih poteškoća (strah, agresija, pasivnost). Dijete može postati apatično i ništa ga ne interesira. Ovakve i slične pojave jako uznemiruju roditelje koji traže uzrok . Zato je važno da se roditelje unaprijed upozori na mogućnost takvih pojava.

Iako su u razdoblju prilagodbe socioemocionalne potrebe naglašene, odgajatelj treba obratiti pozornost i na zadovoljavanje ostalih potreba (osnovnih tjelesnih potreba, potrebu za komunikacijom i raznolikom stimulacijom, i naravno, potrebu za sigurnošću, ljubavlju i pažnjom). Prilagodba djece ovisi i o iskustvu djece prije dolaska u vrtić /jaslice.Kako će dijete prihvati novu sredinu ovisi u velikoj mjeri i o razmišljanju i stavu roditelja prema ustanovi u koju upisuje dijete. Prilagodbu će lakše prolaziti djeca čiji su se roditelji pripremili na novu situaciju i kojima odlazak djeteta u vrtić predstavlja svladavanje još jedne stepenice u životu. No, ono što doista najviše koristi djetetu u prilagodbi je topla suradnja, izmjena potrebnih informacija između roditelja i odgojitelja i početak uspostave međusobnog povjerenja.

Kad se male ruke slože

Mi smo još mali, ali smo glasni i jako dobro znamo pokazivati što želimo iako još ne znamo ni reći: zovemo se mješovita jaslička skupina.U našoj skupini učimo jednako dobro kao i djeca vrtićkog uzrasta, pogotovo kad se ima u vidu da je razlika od 1 do 3 godine jaaako velika i puna nijansi u ponašanju djece.U ovoj dobi najviše učimo po modelu ponašanja pa se vođeni idejom obiteljskog odgoja, trudimo biti uzor jedni drugima. U prve tri godine života djeteta odvija se najintenzivniji razvoj i učenje. Zato je važno kriterij djeci te dobi osigurati poticajnu, zanimljivu i istraživačku okolinu u kojoj će najmlađi svijet spoznavati kroz igru. Djeca jasličke dobi u razvoju i učenju koriste sva svoja osjetila pa je od iznimne važnosti osigurati im doživljaje i susrete s neobičnim materijalima. Maloj je djeci jako važno otkrivanje mogućnosti i ograničenja vlastitog tijela, stoga im je potrebno osigurati dovoljno prostora za kretanje, a kako iz dana u dan napreduju, počinju ih okupirati i zabavljati i ostali prirodni oblici kretanja poput trčanja, bacanja, skakanja, penjanja i provlačenja.

Ruke su djeci glavno sredstvo istraživanja: one otvaraju, začvaraju, pune, prazne, presipavaju, trgaju, guraju predmete u otvore, izrezuju kolačice, valjaju tijesto, pokušavaju rezati škaricama, crtaju, uče se obuvati, oblačiti, otkopćavati dugmad, začvarače... Važno je naglasiti da smo u jaslicama većinu prostora prilagodili uvježbavanju senzomotoričkih vještina. Djeca svakodnevno zadovoljavaju potrebu za različitim oblicima kretanja koristeći spužvaste elemente, tobogan, tunel, autiće za vožnju, različite guralice i zvučne igračke.

Osim toga, imamo i centar obiteljskih igara u kojem oponašamo svakodnevne obiteljske situacije i učimo prepoznavati i poštivati osjećaje drugoga i za drugoga te pozitivnim odnosom s vršnjacima potičemo njihov razvoj. U centru građenja grade se prekrasne kuće, dvorane, dvorci, ceste, garaze...kroz igru i u tom centru učimo o prostornim odnosima i uočavamo veze među predmetima, primjećujemo različitost konstrukcija. Prostor gdje se osjećamo ugodno, zaštićeno i smireno nazivamo „mekanim“ kutijem i tu najčešće čitamo priče, razgovaramo i mazimo se. U likovnom centru istražujemo boje , crtamo, slikamo i modeliramo. Za igru koristimo papir, plastiku, stiropor, drvo, metale, gotovo „sve što dođe pod ruku“, odnosno sve što nam je zanimljivo i može privući našu pažnju te nas potaknuti na učenje i istraživanje.

Zahvaljujemo se roditeljima koji nam pomažu u prikupljanju raznog neoblikovanog materijala za igru bočicama, kutijama, plišanim igračkama, raznih prirodninama i materijalima za likovno izražavanje. Sav taj materijal pomaže nam u istraživanju naše neposredne okoline. Iz svega navedenog može se zaključiti da nam nikad nije dosadno. Vrijeme provodimo u igri, pjesmi i zajedničkom učenju.I, kao što nas uči draga pjesmica uz koju volimo zaplesati „Kad se male ruke slože, sve se može, sve se može...“

„Pričam ti pričicu...“

Rani jutarnji sati u vrtiću. Djeca tek pristižu. Nema ih puno. To vrijeme koristimo da ih se zagrli, pomazi i popriča s njima ponaosob. Neka su djeca ujutro šutljiva, pospana, dovoljno je samo da ih se drži za ruku pa da se osjećaju ugodno, neki se odmah zaigraju kockama, autićima, lutkama, a neki sjedaju za stol i počnu crtati. Tako crtajući počinju i male razgovore o tome što ih zanima, što su radili kod kuće, prepričavaju sadržaje iz omiljenih crtića ili jednostavno izmišljaju neke svoje male pričice. Jedno sam jutro predložila Janu da zapišem njegovu pričicu o psu i dečku koju je stalno dopunjavao novim rečenicama. To ga je jako razveselilo.

Priča je tako dobila svoj uvod, zaplet i zaključak. Odlučila sam je ispričati ostaloj djeci, a pokazala sam je i Janovoj mami koja je jedva povjerovala da je njezin sin sposoran tako nešto smisliti. Željela sam da i ostali roditelji dobe priliku pročitati pričice koje smišljaju njihova djeca, i tako je nastao plakat „Pričam ti pričicu“. Ispod fotografije djeteta napisana je priča, a dijete koje je želi popratiti crtežima, priču dopuni stripom. Nije niti potrebno naglašavati koliko su djeca sretna kada vide svoju fotografiju i pričicu na plakatu, a roditelji su jako ponosni na svoje male pripovjedače. Do sada sam sakupila desetak kratkih pričica od kojih su posebno zanimljive Magdina, o malom robotiču i ona o malom Isusu koju je Karlo ispričao prigodno, uoči Božića.

Da bismo dalje bogatili dječji vokabular i još više im približili ljepotu čitanja, slušanja i pričanja priča, uredili smo malu pričaonicu i knjižnicu u kojoj se djeca vole zadržavati te u intimnoj i ugodnoj atmosferi razgovarati i pregledavati ne samo kupovne slikovnici već i one koje su sami napravili. Vjerujem da ćemo jednoga dana obogatiti našu izdavačku djelatnost zbirkom kratkih priča nastalih upravo u jutarnjem okupljanju djece. Do tada, s velikom pažnjom ćemo bilježiti i dalje slušati djecu koja svoje djetinjstvo, emocije, svakodnevne situacije, interesе i želje reproduciraju kroz izmišljanje priča.

Pričam ti pričicu...

Dragi roditelji! Zastanite malo kod ovog plakata. Pročitajte kako lijepe priče smišljaju Vaše djeca. Svaku novu priču zajedno sa svojim imenom i fotografijom plakata na raspolaganju se do četvrtog danja i izdati slikovnicu s njihovim pričicama.

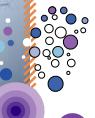
OVAJ PUTA: PRIČU PUĆA:

„PRIČA O BOŽIĆU“ (izdanje 12.12.2011.)

MARIJA I OB DUSILKA, YATKA, RADO, HEDRIK,
JELA, KARLO, LANA, MIRKO, MARINA, MIHA
JAKO TREDINA, TAYNO, NATE BLOŠNIČEK, ŽA
BROZ, JELA, KARLO, MIRKO, MARINA, MIHA
KRALJ, PUNE ILI VJEĆE, GIBI AE, BILE
JEDNOSTAVNE, SLOVNE, SLOVNE, SLOVNE,
SLOVNE, SLOVNE, SLOVNE, SLOVNE, SLOVNE,

JE,
KAKO DA VIMO UŠTE DVE BIDI
USKRSNUĆE, ŠTO DA JE, JEDN
BOĆ, A MOŽE I NE, A MOŽE I NE, A
TAKO, A MOŽE I NE, A MOŽE I NE, A
JA BOŽAČEVU, TVOJU, TVOJU, TVOJU,
DŽELA, DŽELA, DŽELA, DŽELA, DŽELA,
KOM SU ČIMBI PIVALA, ČIMBI PIVALA,
VATRE, VATRE, VATRE, VATRE, VATRE,
I MI SE SVAKI GOŠĆINE, ZMORI
UŠI BOŽIĆ, BOŽIĆ, BOŽIĆ, BOŽIĆ,

Ravnateljica, Gordana Pavlinić

Malo dijete – veliki znalač

Naše pričice....

Magda Blažun (5,5 god.) „PRIČA O ROBOTIĆU“

BIO JE JEDAN MALI ROBOTIĆ, NIKOGA NIJE IMAO ZA PRIJATELJA. PREŠAO JE PREKO JEDNE STRAAAŠNE ŠUME U KOJOJ JE BILO VUKOVA. IMAO JE JEDNU NARUKVICU, ČAROBNU, ALI ON NIJE ZNAO DA JE ČAROBNA. ZAŽELIO SI JE ŽELJU DA IMA ČAROBNU NARUKVICU ALI ŽELJA MU SE NIJE ISPUNILA JER JU JE ON VEĆ IMAO. KROZ ŠUMU JE DOŠAO JEDNOM VUKU KOJI UOPĆE NIJE BIO ZLOČEST, NEGOTAKDOBAR. OSTAO JE ROBOTIĆ KOD NJEGA ČAK 3 DANA I NOĆI. ONDA JE ROBOT POGLEDAO KROZ PROZOR I VIDIO PAĆICE, ALI ONI SU BRZO OTIŠLI. PA JE DOŠLA LISICA I POKUCALA NA VRATA I VIDJELA DA SE MAMA OD VUKA JAAAKO UPЛАŠILA. ONDA JE REKLA MAMI VUČICI DA SE NE BOJI. UŠLA JE LISICA UNUTRA I VIDIO JU JE ROBOTIĆ. ROBOT JE SVE LIJEPO POZDRAVIO KAO LIJEPI, MIRNI ROBOT I BIO JE SRETAN JER SU MU LISICA I VUK POSTALI PRIJATELJI. A DOMA JE JOŠ NAŠAO DVA PRIJATELJA, SVOJU MAMU I TATU JER SU NAM MAMA I TATA NAJBOLJI PRIJATELJI.

„ZAROBLJENI TATA“

BILA JE JEDNA MAMA VILA SA MALOM CURICOM. TRAŽILI SU NJEZINOG TATU, A TATA JE BIO ZAROBLJEN NEGDE U ŠUMI. ZAROBIO GA JE NEKI VUK JER JE UŠAO U NJEGOVU PEĆINU. MAMA I NJEZINA DJEVOJČICA TRAŽILI SU TATU, ALI NISU USPJELI GA NAĆI. KAD SU NAIŠLI NA PEĆINU, POKUŠALI SU USPAVATI VUKA DA IZVUKU TATU. NA SVAKI NAČIN SU POKUŠALI USPAVATI VUKA I ONDA SU USPJELI TAKO ŠTO JE MAMA VILA VUKU OTPJEVALA PJEŠMU ZA SPAVANJE KOJA SE ZOVE USPAVANKA. I VUK JE ZASPAO, A TATA JE USPIO POBJEĆI. KAD SE TATA SPASIO, VUK SE PROBUDIO I NIJE ZNAO ŠTO SE DESILO. VIDIO JE DA JE NETKO TU OSTAVIO TORBICU. VUK JE ONDA NAŠAO VUČICU, POKLONIO JOJ TORBICU I SVI SU ZAJEDNO ŽIVJELI DUGO I SRETNO.

Jan Kroflin (6,5 god.) KRATKA PRIČA O PSU I DEČKU

JEDAN JE DEČKO IZGUBIL PESA I PES JE OTIŠAO U ŠUMU. DOŠLA JE LISICA DO NJEGA I HTJELA GA JE PREVARITI TAK DA, AK SKOČI U JEZERO, DA BUDE TAM UNUTRA NAŠAO 100 ZLATNIH NOVCIĆA. DEČKO JE TRAŽIO SVOJEGA PESA CIJELI DAN, A ON JE ZNAO ZA TU LAŽLJIVU LISICU JER JE VEĆ I NJEGA PRIJE PREVARILA. ZVAO JE SVOJEG PESA ALI JAKO TIHO DA GA NE ČUJE LISICA. ALI NIJE GA ČUL NITI PES JER JE ZVAL JAKO TIHO. ONDA JE LISICA PREVARILA PESA I REKLA MU: „SKOČI U JEZERO!“. I ONDA JE DOŠEL DEČKO I REKEL PESU: „NE!“. PES JE SKOČIL, ALI NE U JEZERO NEGOTAKDA, JER JE BIL VESEL KAJ GA VIDI. ONDA JE DEČKO PAL U JEZERO ALI JE ZNAO PLIVATI PA JE ISPLIVAL VAN. LISICA JE POBEGLA I REKLA DA JOJ PLANOVI NIKAD NE USPIJEVAJU.

Karlo Bišćan (6,5 god.)

„PRIČA O JEŽIĆU“

JEŽEK JE IŠAO U ŠUMICU JER SU GA SVE ŽIVOTINJE S FARME TUKLE. NAJGORA JE BILA PATKA. U ŠUMI JE NAŠAO PRIJATELJA, MALOG ZEĆIĆA. JEŽEKU JE BILO ZIMA JER JE U ŠUMU DOŠAO PO SNIJEGU. ZEĆIĆ MU JE DAO DA IDE U NJEGOVU RUPU I DA SE TAMO ZAGRIJE. DOBIO JE I JESTI. KAD JE BILO LIETO, JEŽIĆ JE OTIŠAO OD ZECA I TRAŽIO SVOJU KUĆU. NAŠAO JE MAMU I TATU KOJI SU SKUPLJALI HRANU. NA KRAJU SU SVI SRETNO ŽIVJELI.

„PRIČA O ISUSEKU“

MARIJA I OD ISUSEKA TATA JOSIP, IHLI SU S MAGARECIM U BETLEHEM , I MARIJA JE BILA JAKO TRUDNA. TAMO NIJE BILO MJESTA ZA PRENOĆITI I JEDAN IM JE STRIČEK IPAK NA KRAJU PONUDIL STAJU GDJE SU BILE ŽIVOTINJE. ISUSU JE KAD SE RODIL BILO HLDANO I JANJE MU JE PPOKAZALO DOBROTU I ZGRIJALO GA. JOSIP, OD ISUSA TATA JE NAŠEL NEKU MALU KRPU I POKRIO ISUSA. ONDA JE DOŠEL ANĐEO I REKAL DA SE NEŠTO JAKO KASNO DOGODILO I DA SE RODIL NJIHOV SPASITELJ ISUSA. STRIČEKI KOJI SU TO ČULI SVAŠTA SU MU POKLONILI.

I ISUS JE RASTAO I ONDA JE JEDNOM JUDA POZVAL POLICIJU DA UHVATE ISUSA JER JE BIL DOBAR, ALI TO SE NIJE DESILO. IPAK JEDNOG DANA ZLOČESTI SU LJUDI ISUSA TUKLI PO LEĐIMA S BICEM I DALI MU DA DALEKO NOŠI VELIKI KRIŽ. ONDA SU GA STAVILI NA KRIŽ I ZABILI MU TRI ČAVLA, DVA U RUKE I JEDAN U NOGE...OVAK (pokazuje prekrivene noge..) I TAK SU SE ONDA SVI PLAKALI ZA ISUSOM, A DOGODILO SE TO DA SU GA ŠKINULI S KRIŽA I POKRILI I ONDA JE ISUSU USKRŠNUO I REKAO: „ISUSU KOJEGA TRAŽITE VIŠE BIJE TU JER JE USKRŠNUO..“ ONDA JE JOSIP UMRO I POSTAO BOG, A MOŽDA JE TO BIL JEDAN DRUGI TATA OD ISUSA I ISUS JE POKVINUO: „OĆE, JA DOLAZIM U TVOJE RUKE!“ I MAJKA BOŽJA JE ISTO USKRŠNULA, A OSTALI LJUDI KOJI SU UMRLI POSTALI SU ANĐELI. ISUS JE OTIŠEL NA NEBO KOD SVOJEG OCA I MAJKE, I MI SE SVAKE GODINE ZMISLIMO KAK SE ON RODIL , NA BOŽIĆ.....

Lucijan Peharec (4,5 god.) MOJ TATA

MOJ TATA JE MAJSTOR I VOZI KAMION. STAVI SI OLOVKU IZA UHA (TAK – pokazuje kako) KAD RADI. VOZI SVE KAMIONE, PA KAD STANE, IDE U BAGER I ONDA NATRPA ŠODER I PIJESAK U KAMION. JEDANPUT SAM ISAO S NJIM NA POSAO KAD ME NITKO NIJE MOGAO ČUVATI. (ONDA NIJE IMAO OLOVKU IZA UHA). MOJ TATAIMA „LABUDICU“ ZA MALI KAMION. TO TI JE ONO DA SE MOŽE ZAKAPĆIT KAMION. A POSTOJI LABUDICA I ZA BRODOVE. S NJIM NA POSLU RADE DARKO I ŠEF. NE ZNAM KAK SE ŠEF ZOVE. A MOJ TATA SE ZOVE ŽELJKO. ANTO I MOJ TATA (ANTO JE MOJ STRIC) NAPRAVILI SU MOJU KUĆU. I JOŠ NEKI DEČKI S POSLA, ALI NE BAŠ SVI. KAD SMO SE VRAČALI S POSLA POJELI SMO KOLAČE KOJE NAM JE MAMA STAVILA AK BUDEMO GLADNI. JA JAKO VOLIM SVOJEG TATU KAD NE VIĆE NA MENE. KAD BUDEM VELIKI, BIT ĆU KO MOJ TATA I VOZITI RALICU, KAMIONE I BAGERE I SVE ŠTROJEVE.

Maťeo Juranić (6,5 god.) „MOJA PRVA PLAĆA“

JUČER SAM S TATOM I STRICEM IŠEL NA SMETLIŠTE KOD JEDNOG STRIČEKA KAJ SE S TIM BAVI DA SKIPAMO SMEĆE S KOMBIJA, ALI JOŠ NIJE SMETLIŠTE RADILO. ONDA SMO IŠLI STRIČEKU KOJI ŽIVI U ZAGREBU I TAM SMO RADILI U NJEGOVU KUCI. TATA JE SKIDAL PLOCICE, A JA SAM MU IH DRŽAL. STRIC NAM JE POMAGAL. PLOCICE SU BILE SIVE I TREBALE SU ZA GARAŽU. KAD SMO ZAVRŠILI POSEL JEDAN JE STRIČEK PITAL „OČEMO LI KAJ JESTI, A STRIC JE REKEL „NE.“ ONDA SMO OPET IŠLI NA SMETLIŠTE KOJE JE POČELO RADITI I TAM SMO SKIPALI SMEĆE. ONDA SMO IŠLI U DUČAN DA SI STRIC KUPI NEKAJ ZA KUĆU, PA SMO IŠLI JESTI TAM GDJE JE JEDNA TETA PRIPREMALA HAMBURGERE. KAD JE STRINA ZVALA MOJEG STRICA TATA I JA SMO BILI JAKO TIHO. ONDA SMO DOŠLI DOMA I STRIC MI JE DAL PLAĆU KAJ SAM NJEMU I TATI POMAGAL OKO PLOCICA. DOBIL SAM PRVO 20, PA 10, PA OPET 20 KUNA, SKUPA 50. BILO MI JE LIJEPO S TATOM I STRICEM I KAJ SAM DOBIL NOVCE ZA TO KAJ SAM DELAL. REKEL SAM IM DA BUM OPET IŠEL S NJIMA NA POSEL.

Neven Očić (6,5 god.) „O RIBIČIJI“ (1)

TATA I JA SMO IŠLI U RIBIČIJU I NISMO IMALI CRVA PA SMO UZELI LOPATICU S KOJOM SMO ISKOPALI CRVE. ONDA SMO IH ISKOPALI JEDNO PET, ŠEST CRVA. JA SAM NAŠEL JEDNOGA I TATA JEDNOGA. J EMA JE IŠLA S NAMA. ALI SMO ZABORAVILI UDICE, PA SMO SE MORALI VRATITI DOMA PO NJIH. UZELI SMO UDICE I KAD SMO DOŠLI DO POTOKA STELINE POČELA JE PAĐATI KiŠA. MORALI SMO SE VRATITI DOMA. POJELI SMO RUČAK I TATA JE OTIŠEL SPAT. JA SAM OTIŠEL U DVORIŠTE I NAŠEL SAM JOŠ JEDNOG CRVA. BAŠ NISMO IMALI SREĆE KAJ JE PADALA KiŠA I NISMO TAJ DAN IŠLI NA RIBIČIJIU, ALI BUMO IŠLI DRUGI PUT.

Karlo Capar (3,5 god.) „O RIBIČIJI“ (2)

JA SAM S TATOM LOVIL RIBE, ONE MALE, OVAKVE MALE RIBE. TATA JE U VODU BACIL ŠTAP I ULOVIL RIBU ALI JE BILA MALA PA JU JE VRATIL U VODU. A JA SAM ULOVIL TAK VEEELIKU RIBU I ONDA SAM JE TAK I TAK STUKEL I NISAM JE VRATIL U VODU NEGOT JU POJEL.

...rekli su o sreći... ZA MENE JE SREĆA KAD...

IDA- ZA MENE JE SREĆA KAD SE IGRAM S IVONOM I MATEOM I KAD IDEM TATICI
IVONA- KAD SE IGRAM S IDOM I MATEOM

LANA- ZA MENE JE SREĆA KAD SE IGRAM S NIKOM I BRUNOM, ONDA MI JE JAKO LIJEPO
LUKA L.- ZA MENE JE SREĆA KAD JE MARIN DOBAR PREMA SVIMA
NEVEN- KAD IMAM AVION S PUCALJKAMA

MAGDA- KAD BUDE CIJELI VRTIĆ DOBAR I KAD NITKO NE LAŽE
JULIJAN- ZA MENE JE SREĆA KAD MI MAMA KUPI BEN-TENA
MARTA- KAD ME IVONA I IDA PUSTIJU DA SE IGRAM

JAN L.- JA SAM SRETAN KAD MI MAMA KUPI DINOSAURA I KAD ME VOLI
MATEO- KAD IDEM S TATOM NA POSAO NA SMETLJIŠĆE
Pjer- JA SAM SRETAN KAD SAM U VRTIĆU

DOMINIK- ZA MENE JE SREĆA KAD SE SMIJEM DUGO IGRATI BEZ BRATA DA ME NE NERVIRA I KAD DUGO SMIJEM GLEDATI TV
NIKA- ZA MENE JE SREĆA KAD SAM U PARKU I JOŠ KAD GLEDAM MAJMUNE I KAD IDEM NA ROLANJE

BRUNA- JA SAM JAKO SRETNA KAD GLEDAM DUGU I KAD SAM NA KLIZANJU

PETRA- JA SAM SRETNA KAD GLEDAM TV
MARIN- ZA MENE JE SREĆA KAD IDEM KOD BAKE

RAFAELA- KAD SE VOZIM NA BICIKLU

NEVEN- JA OSJEĆAM U TRBUHU SREĆU

Pjer- JA SREĆU PREPOZNAJEM U OČIMA

RAFAELA- JA OSJEĆAM SREĆU U RUKAMA

BRUNA- JA JU OSJEĆAM U GLAVI I U RUKI

PETRA- JA OSJEĆAM SREĆU NA SRCU I U USTIMA

NIKA- MENE BOLI SRCE KAD SAM SRETNA

DOMINIK- JA OSJEĆAM SREĆU NA LICU

MARIN- JA OSJEĆAM SREĆU KAD SE SMIJEM

LUKA L.- JA SREĆU OSJEĆAM U MALOM MOZGU

LANA- JA KAD SAM SRETNA OSJEĆAM SREĆU U RUKAMA

IDA- JA OSJEĆAM SREĆU U SRCU

IVONA- JA OSJEĆAM SREĆU U BUŠEKU

MAGDA- JA KAD SAM SRETNA OSJETIM TO U SRCU

MARTA- I JA OSJEĆAM SREĆU U SRCU

JAN- JA SAMO U SRCU OSJETIM KAD SAM SRETAN

MATEO- JA OSJEĆAM SREĆU U PLUĆIMA

Malo dijete – veliki kreativac

NICA S.

JULIAN

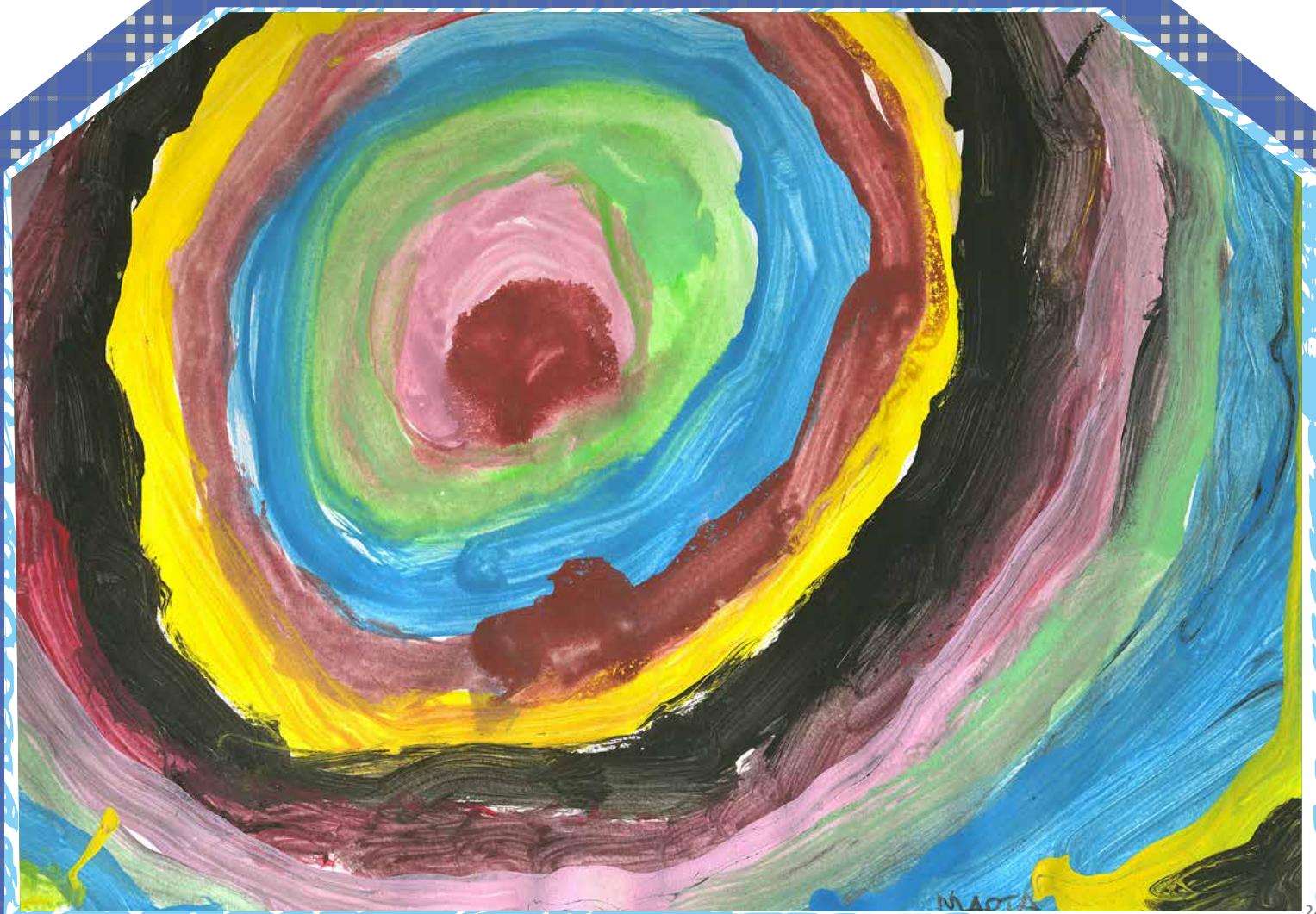
MAGDA B.

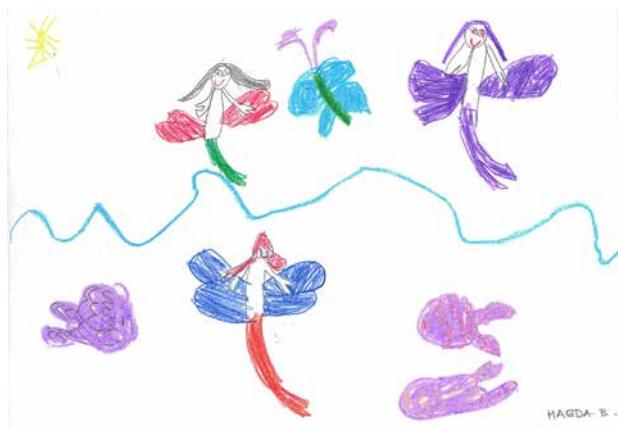
MARIN

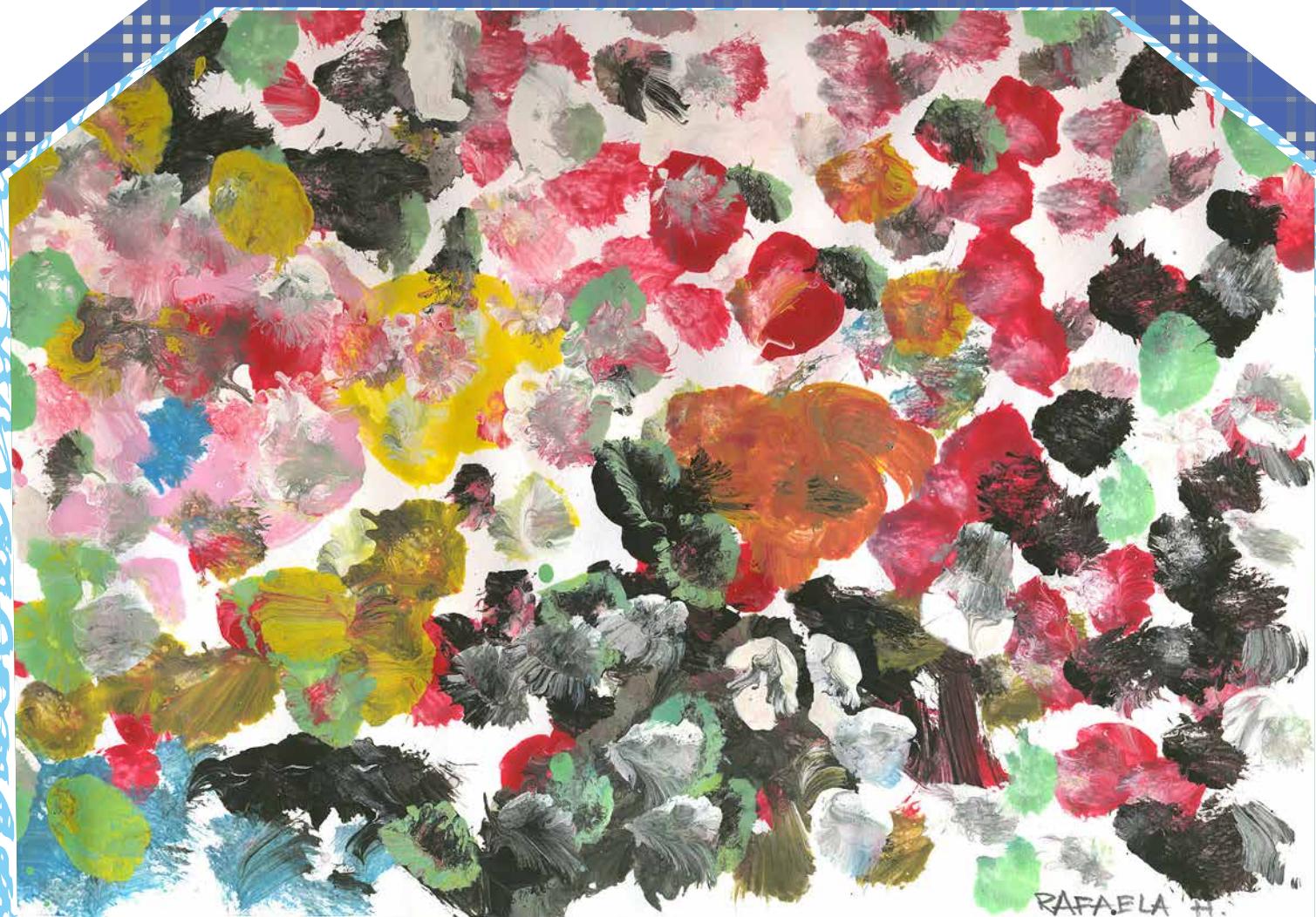

LUKA L.

MAOTA

Veelika
garaža

Mali graditelj lucijan

Spretni smo
s škaricama

Igra spretnosti

Dječaci
prave
mali zoo

Boje najlakše
učimo u igri

Učimo boje i geometrijske likove

Igra autićima na kosinama

Brinemo o biljkama

Priprema ručka

Vodom se igramo ali i učimo riječima svojstva

Volimo igre na stolnim reljefima

Tia proučava magnete

Kutak za roditelje

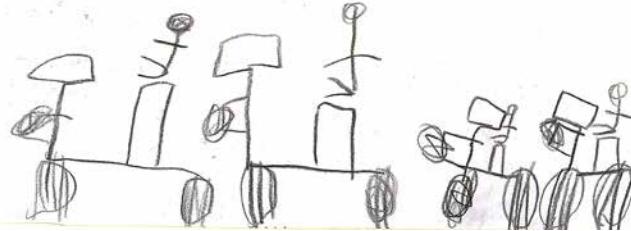
Uloga roditelja u razvoju socijalnih vještina djece

Pojam socijalne kompetencije podrazumijeva više različitih znanja, vještina i sposobnosti koje su važne da bismo se snašli u određenim socijalnim situacijama, a odnose se na socijalne, emocionalne i kognitivne vještine i ponašanja. S polaskom djeteta u vrtić, pored njegove primarne obitelji, na njega veliki utjecaj počinju imati i druge osobe iz njegove okoline. Gabriel je krenuo u vrtić s tri godine. Prema mojoj opažanju i povratnim informacijama koje sam dobivala od njegovih odgajateljica, nije pokazivao veće poteškoće u prilagodbi. On je do treće godine živio u predvidljivom okruženju u kojem ga je čuvala baka i u kojem se, što se djece tiče, uglavnom igrao samo s pet godina starijom sestrom. Zbog toga me je ta njegova lagana prilagodba i iznenadila, budući nije imao puno iskustava s većim skupinama djece. Prema Eriksonu, razvoj osobnosti djeteta je psihosocijalni, jer dijete u različitim životnim razdobljima treba uspostaviti određene socijalne odnose. Tako dijete tijekom prve godine života kroz brižan odnos s roditeljem (Erikson navodi majkom) stječe temeljno povjerenje u svijet (nadu) ili nepovjerenje ukoliko se ne odgovara na njegove potrebe.

Mislim da je ovdje važno spomenuti i podsjetiti se i tipologije roditeljskih stilova, a to je niz postupaka koje roditelji primjenjuju u interakciji s djecom i koji su pri tom obojani različitim emocijama. Najpoznatija klasifikacija roditeljskih stilova temelji se na dvije dimenzije: emocionalnosti (topao ili hladan odnos prema djetetu) i kontrola (primjena određenih postupaka u modeliranju dječjeg ponašanja). S obzirom na roditeljske stilove psiholozi ističu kako je za zdrav razvoj osobnosti djeteta najbolji autoritativni roditeljski stil. Autoritativni roditelji imaju topao emotivni odnos prema djeci, razumiju dječje želje i prilagodljivi su, ali znaju postaviti granice kad je to potrebno. Njihova su djeca prijateljski sklona drugima, a znat će i uspostaviti samokontrolu vlastitog ponašanja.

Permisivni (popuštajući) roditelji imaju topao odnos prema svojoj djeci, ali ne postavljaju pravila za određena ponašanja, dok hipoprotektivni (prezaštitnički) roditelji teže pretjeranom zaštićivanju djeteta i brizi o svakoj sitnici koja bi prema njihovoj zamisli mogla ometati idealan dječji razvoj. Takva su djeca često nesamostalna, emocionalno nestabilna, preosjetljiva i nesigurna. Autoritarni roditelji su pak kruti, neprilagodljivi, nepopustljivi i nemaju razumijevanja za dječetove želje, pa će djeca takvih roditelja vjerojatno biti zlovoljna, agresivna, imat će problema s vršnjacima i naginjati asocijalnom ponašanju. Razmišljajući o jednom trogodišnjaku ili

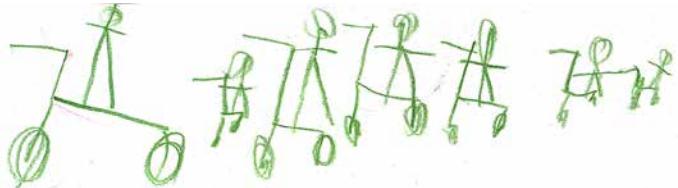
četverogodišnjaku mogu pokušati prikazati što bi s obzirom na stupanj razvoja djeteta i razvojne izazove koje to dijete treba proći značio grubi ili autoritarni roditeljski stil. Kao roditelji znamo da djeca u toj dobi žele pokazati da su sposobna, da mogu, da znaju. Dijete tog uzrasta važno je uključiti u neke zajedničke poslove kod kuće, kao i poticati da se samo oblači, obavlja higijenu, općenito podržavati ga, hrabriti ga i pohvaljivati u njegovim konstruktivnim akcijama. Baš danas 11.01.2012., odgajateljica iz Gabrielove skupine ljubazno i pomalo oprezno me upitala učimo li Gabriela doma da se sam oblači i obuva, na što sam ja spremno odgovorila da ga učimo!

Istina je da on ponekad pokazuje želju da se sam oblači. Ali, to mu se češće čini teškim i kaže: „Ja to ne znam.“, pa ga motiviramo na način da sam treba obući čarobne viteške hlače ili čarobne cipele u kojima se brže hoda i trči.

Treba izbjegavati rečenice: „Ti to ne možeš“, „Ti to ne znaš“. Moramo biti svjesni da one mogu dovesti do gubljenja povjerenja djeteta u sebe. Takve ponavljajuće rečenice koje slušaju od svoje okoline u toj i kasnijoj dobi, djeca usvajaju nesvesno i automatski, jer veliki - odrasli znaju.

Prema Eriksonu, dijete, s obzirom na navedeno, u drugoj i trećoj godini razvija vlastitu autonomiju ili, kao nepovoljan ishod, sumnju u sebe, a od četvrte do šeste godine inicijativu ili krivnju. Pored jasnih prava djeteta na uvažavanje njegove osobnosti, prava na novu šansu, prava na pomoć, prava na određeni nered, na rizik, na osobno mišljenje i izbor, na vlastite osjećaje (E: Braunmuhl, prema Bastašić) za zdrav dječji razvoj potrebno je postaviti granice. To su granice prema prostoru, vremenu, osobama i stvarima kako bi se dijete priviknulo na svoju okolinu i da bi se osjećalo sigurno.

Dijete od tri godine sve češće možemo zateći u simboličkoj igri. Ono u njoj koristi zamjene za realne predmete i situacije. Tako će naš trogodišnjak s dva mala plastična „stričeka“ (igračke) proradivati situacije čiji je sudionik bio u igri u vrtiću, šetnji ili nekoj drugoj situaciji. Promatranjem i uključivanjem u simboličku igru djeteta saznajemo puno o temama koje ga zaokupljaju. Promatrajući Gabrielovu igru od polaska u vrtić saznašala sam da za njega nikako nije dobro kad ga veći dečki zovu beba i da ga to jako uzrujava (nama kod kuće se zna obratiti s „Kaj ti znas bebac?“), da je tužan kad mu nešto kaže „Ti briši!“ i da već sada uči da je osjećaj simpatije prema jednoj vršnjakinji bolje skrivaťi („više je ne pokušava držati za ruku na dvorištu“). S druge strane, u pospana jutra kad kreće u vrtić, dodatno ga motivira rečenica „Čekaju te tvoji prijatelji!“, a svoje trogodišnje „pijatele“ uskoro planira pozvati doma na igranje.

Pored neosporne važnosti rečenica koje upućujemo vlastitom djetetu, važno je osvestiti da smo vlastitoj djeci prvi identifikacijski modeli i da djeca prvenstveno uče od nas ono što činimo, način na koji se ponašamo, a manje ono što im govorimo.

Iako je dijete u četvrtoj godini života prvenstveno usmjereni na sebe i još se teško stavlja u položaj drugoga, važno je govoriti o vlastitim i tuđim osjećajima, te ga pohvaliti kad uspješno izđe na kraj s ljunjom i razočarenjem.

Gabrielova mama, Elizabeta Končić Trlek

Crnica o odgoju

Majka sam četverogodišnje djevojčice i ta mi je životna uloga najvažnija, ali je i najzahtjevnija. Na odgoj gledam kao na složenu i vrlo emotivnu interakciju u kojoj i ja učim od djeteta, prilagođavam se i mijenjam. Svaki roditelj želi odgojiti sretno, zdravo i uspješno dijete, pa tako i ja, ali je put do tog cilja često prekriven trnjem. Recept za odgoj nažalost ne postoji pa tako često grijem, spotičem se na dosljednosti, tvrdoglavosti, prezaštićivanju i popuštanju.

Vjerujem da kombinacija ljubavi, uvažavanja djetetovih mogućnosti i potreba, strpljivog objašnjavanja zahtjeva i jasno definiranih granica ponašanja koje se čuvaju dosljednošću i provođenjem dogovorenih posljedica, odgaja dijete koje ima samopouzdanja, osjeća sigurnost i ima povjerenje u roditelja. Takav odgoj dopušta djetetu da uči na svojim pogriješkama i da samo nauči donositi dobre odluke, ne zato što se boji kazne, već zato jer je naučilo razlikovati dobro i loše i ne želi lošim odlukama narušiti odnos s roditeljem. Osobno nastojim djetetu dati jasno do znanja što od nje očekujem (jasno definirana pravila), nastojim odmah ukazati na ponašanje koje nije prihvatljivo te učestalo podsjećati na dogovorena pravila i posljedice za njihovo nepoštivanje. Kao posljedicu za nepoštivanje pravila redovito primjenjujem uskraćivanje nagrada i aktivnosti (crtici, igračke i sl.), ali na određeno vrijeme (koje ne prelazi jedan dan). Činjenica da moje dijete reproducira moje odgojne poruke u interakciji s drugima, dokaz je da ih spontano usvaja, čak i onda kad mi se čini da me uopće „ne doživljava“. Vjerujem da je, kad se radi o odgoju, najvažnije da roditelj s djetetom gradi kvalitetan odnos povjerenja i međusobnog uvažavanja te ga takvim održava u svim fazama djetetovog rasta i razvoja. Upravo to umijeće nadilazi svaku pedagošku naobrazbu i predstavlja jedan od, za mene, najvažnijih ciljeva, ali i izvor osobne sreće i zadovoljstva.

Mama, Jelena Bošnjak

...ISKUSTVA JEDNOG TATE

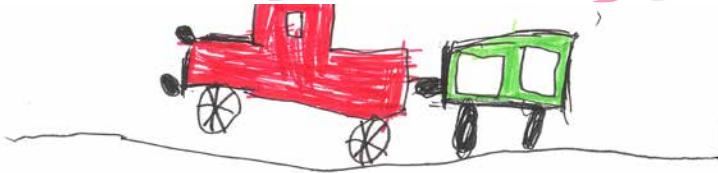

Eh, da. I tak je Jan krenul u vrtić. Opet!

Nakon neuspjelog pokušaja dok je imal tek dvije i pol godine, ovaj put ide. Ide iznenađujuće glatko. U prvom naletu jednostavno nije išlo. Ispočetka u privikavanju čist OK, a onda je počelo. Plakal je ujutro, plakal je kad sam došel po njega i bilo je poprilično stresno. Jedne smo se večeri dogovorili da bude hrabar i da ne bude plakal, pa ak prođe sutradan sve bez suza idemo skupa na sokić. Obukli smo se ujuto, atmosfera onak, malo bolje sesvećka, bez puno riječi, ali vidno hrabar i tužan u isto vrijeme. Hrabar jer nije htio iznevjeriti naš muški dogovor, a tužan jer mu se i nije baš išlo. Sjeli smo u auto i idemo put Rožice. Do Rožice kakav - takav razgovor, a na parkiralištu – muk. Ušli smo u zgradu, točno po dogovoru, bez suza. U garderobi smo obukli papuče i još me jednom pogledal kak da čeka jel bum reknel da ne mora ostati. Bez riječi, hrabro se okrenul i otišel u sobu k djeci, a oči pune suza. Ni meni nije bilo lako u tom trenušku. Nikad nismo, zapravo, doznali kaj mu se to tak bilo zamerilo, jer taj nikada nije govoril kak je u vrtiću, pa ni danas. „Kak je bilo?“ – „Dobro!“, „Kaj ste radili?“ – „Ne znam.“ Slijedeće skoro dvije godine ga je čuvala baka. Onda smo bili razgovarali s ravnateljicom Gordanom i predložila je da probamo opet. Prvo da ga lupimo u malu školu, koja je dva put tjedno, pa ak bu išlo bumo ga prekomandirali u vrtić. I krenul je čovek u malu školu, hrabro pisal i risal s velikima i bilo je za ne prepozнат. Dobro je. Priviknul se mali dosta brzo. Početkom studenog – prekomanda u vrtić. Igrom slučaja teta koja je radila malu školu radila je nakon toga i vrtić pa je prilagodba bila ponešto bezbolnija. Čak sam nekidan doživel da moram čekati na klupici u hodniku jer on „još nije gotov s igrom i ne jede doma!“

Često gledamo pingvine (kak ih zovemo u školi) iz zbornice kad idu u patrolu Trgovišćem, a njihove ponosne tete gledaju da sve bude u redu. Drago mi je da ipak voli ići u vrtić i da se uspel snaći. Na žalost u susjedstvu nema vršnjaka s kojima bi se zabavljaj već samo vikend-prijatelje, a to ipak nije to. Vidim da je socijalizacija uspjela, stekao je nove prijatelje i doma priča o njima, prodaje nam vrtičke fore, a čutim da i tete jako voli. No, nekak mi se najvažnije čini da je na vrijeme skužil da si s kuharom treba biti jako dobar, tak da je Vladek zakon. Na kraju, zahvaljujući upornosti teta i ravnateljice Goge (ne zaboravitkuhara) i moj je limač „uspješno integriran u odgojno-obrazovni proces“. Eh, sad ostaje za videti kak bu to za koju godinu kad bumo krenuli u prvi razred. Delam u školi i svaki dan gledam tu decu. Im a sjajnih i manje sjajnih i pitam se kakav bu negde moj agent?

Tata, Danijel Likar

SAVJETI MAME VALERIJE

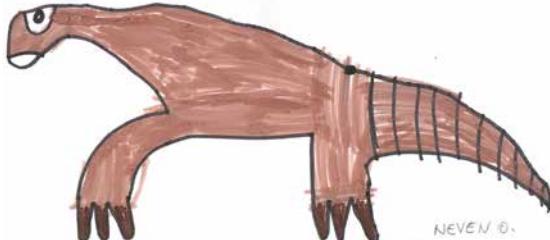
LUKA LOREK.

Dragi roditelji, ja sam mama jednog dječaka od 4 i po godine koji polazi vrtić. Svakog ga dana vodim i prolazim s njime kroz razna događanja. Kada je prvi put krenuo u vrtić imao je tri godine i bio oduševljen svime što ga okružuje, svaki dan bi srećan i zadovoljan dolazio iz vrtića, s novim idejama. Bilo je tu povremeno i suza. Jedno je vrijeme odlazio i dolazio vrlo tužan i nezadovoljan. Iako je u početku htio ostati u vrtiću, vremenom se to počelo mijenjati. Jednog se jutra probudio i nije se dao u vrtić. Inače je jako bistar, dobar i pametan i tog je jutro rekao: „Mama, ja ti danas nejdem u vrtić“. Počeo je plakati, protestirati i histerizirati pa sam popustila i ostavila ga doma. Poslije mi je bilo zbog toga jako žao. Od tada je prošlo neko vrijeme i moj dječak nešto manje od godinu dana nije odlazio u vrtić. Bezuspješna su bila sva moguća nagovaranja i poticanja da ponovno krene. Odgovarao mi je da „nikad, ali nikad više nećeći u vrtić“. Kako je vrijeme prolazilo, suprug i ja smo to jednostavno zanemarili. No, nakon nekog vremena naše je dijete samo izrazilo želju da ponovno krene u vrtić. Svaki dan nam je govorio: „Kad će već jednom doći ta jesen da opet idem u vrtić. Sad sam ja već veliki, želim imati prijatelje i igrati se s njima.“ Tako smo odlučili da od ove jeseni ponovno krene vrtić. Srećan je i zadovoljan.

Stoga, dragi roditelji, iz mojeg iskustva mogu vam poručiti da djecu ni na što ne treba prisiljavati, oni sami znaju i mogu procijeniti svoje potrebe. Djecu treba poticati na kreativnost i rad, imati ležeran odnos s njima, bez ikakvih prisila i napetosti, treba ih uvjeriti u njihove snage i sposobnosti. Naša su djeca ujedno i naše „ogledalo“, isto kao i mi njihovo. Iz iskustva mogu reći da odrasli ne smiju pred djecom biti „zločesti“ jer će oni raditi sve što i mi radimo, gledaju nas kako se ponašamo, kopiraju nas i u nas se ugledaju. Obitelj je prva djetetova okolina s kojom se ono najviše poistovjećuje, a mi smo roditelji simbol dječjeg odrastanja, s nama djeca žive i provode najviše vremena, dijelimo zajedno i dobro i loše. Za to roditelji trebaju uvijek raditi na svojoj nadogradnji i odgoju jer npr. ako dijete vidi nas da čitamo neku knjigu i ono će posegnuti za njom i taj će postupak biti uspješniji nego da mu govorimo: „Hajde uzmi knjigu i čitaj, moraš čitati, to će ti trebati.“

Dragi roditelji moj je savjet da čuvate svoju djecu, da brinete o njima, da budete umjereni strogi i umjereni blagi. Nagradite ih kad to zaslужuju ali ih i kaznite kad učine nešto loše. I još nešto: budite dosljedni u postupcima, posebno kad se radi o djelovanju oba roditelja.

Mama, Valerija Korade

MOJE DIJETE U VRTIĆU...

Konac kolovoza, grč u želucu mame koja treba započeti s prilagodbom svojeg četverogodišnjaka na vrtić. Dijete je to koje nije spremno ni samostalno kao njegovi vršnjaci. Kako će ga djeca prihvatići, kako on njih, samo da se ne povrijedi, pa novi prostor, nove tete...pitanja se roje, nervozna raste. Prvih nekoliko dana s mamom bilo je „OK“, pa i prvi dani bez mame prolaze „OK“, Prvo spavanje bez suza i negodovanja. Čini se, prilagodba je puno stresnija mami nego sinu.

Moj je sin postao omiljen među vrtičkim prijateljima. Ema ga dočekuje na vratima, skida mu jaknu, nosi papuče. Mateja mu pridržava čašu dok piće vodu, Magda mu maže med na kruh ... (ma , nije on baš toliko nesamostalan, samo, mali mudrac, koristi situaciju u kojoj se nalazi...). Razmjenjuju se tu i tamo prvi zaljubljeni pogledi, malo s Tiom, malo s Lorenom. Ako se dogodi da ga nešto naljuti, bacca naočale s nosa, e pa sad ih vi tražite pod stolom, među kockama, na travi, u pješčaniku.

Za ovo malo vrtičkog „staža“, doma su nam postale nepoznate situacije nepospremljenih igračaka, razbacane odjeće, neopranih zubića prije spavanja. Jer, tete tako kažu , a to je „zakon“. I zato, hvala tetašama što su, prije svega, mamu uvjerile da joj je dijete na sigurnom, sretno i zadovoljno, što svakom djetetu pristupaju individualno, nastojeći ugoditi njihovim potrebama i željama koliko je to god moguće i prihvatljivo. Briga starije djece prema mlađoj, spoznaja djeteta da u društvu nije sve savršeno i da ima djece s određenim teškoćama u razvoju je svojevrsna vrijednost koju dijete unosi u sebe, s tim raste i to ga čini plemenitijim, obazrivijim i sretnijim u životu. Veselje i osmijeh mojeg djeteta pri spoznaji da se sprema u vrtić, ostajanje i dobro raspoloženje prilikom dolaska po njega dokazuje mi da su uvjeti, rad i odnos teta u ovom vrtiću na visokoj razini.

Mama, Gordana Celjak

Recepti našeg kuhara Vladeka... za djecu, mame i tate... i sve koji vole fino papati...

Hoćete fino „papati“? Nema problema, probajte pripremiti nešto fino po nekom od Vladekovih ponuđenih recepta.

1. Punjene rajčice s tunjevinom (za 10 osoba)

Potrebno:

- svježa rajčica (10 komada)
- tunjevinu u konzervi
- majoneza
- limun
- crne masline
- punjene zelene masline
- peršin u listu
- „kovrčavi“ francuski peršin
- rotkvice
- papar
- sol

- 1500 g
- 650 g
- 20 cl
- 200 g
- 150 g
- 30 g
- 40 g
- 30 g
- 200 g
- 1 g
- 20 g

Postupak:

Čvrste rajčice srednje veličine potrebno je dobro oprat i odsjeći svakoj vrh i žlicom izvaditi sredinu. Rajčice popapriti i posoliti i prevrnuti na tanjur da se ocijede. Tunjevinu iz konzerve treba usitniti, dodati majonezu, limunov sok, papar, sol i sve lagano izmiješati. U svaku rajčicu staviti dvije do tri crne masline bez koštice, zatim ih napuniti nadjevom od tunjevine. Površinu rajčice ukrasiti prstenom punjenim zelenim maslinama i listićima peršina. Rashlađenu rajčicu ukrasiti vijencem od listića rotkvice, ploškica limuna i grančicama „kovrčastog“ francuskog peršina.

2. Juha od riže (za 10 osoba)

Potrebno:

- svijeći temeljac od telećih kostiju
- riža
- kiselo vrhnje
- žumanjak
- muškačni oraščić
- bijeli papar
- sol

- 280 cl
- 350 g
- 20 cl
- 2 komada
- 1/2 g
- 1 g
- 15 g

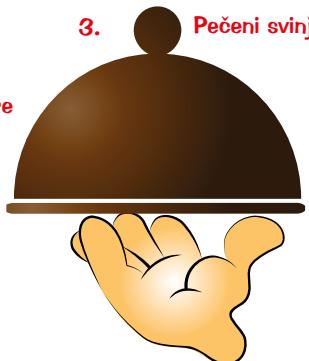
Postupak:

Probranu i opranu rižu lagano kuhati u temeljcu dok se riža ne raskuhira i juha ne postane sluzava. Juhu protisnuti kroz sišo i prokuhati. Juhi dodati muškačni oraščić, papar i po potrebi sol. Na kraju juhi dodati žumanjke i vrhnje.

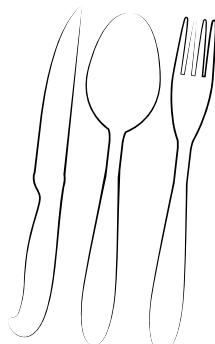
3. Pečeni svinjski kare s pivom (za 10 osoba – samo za odrasle!)

Potrebno:

- svinjski kare
- češnjak
- lоворов лист
- ružmarin
- kumin
- ulje
- pivo
- papar
- sol

- 2500 g
- 30 g
- 1 komad
- 10 g
- 20 g
- 10 cl
- 40 cl
- 2 g
- 30 g

Postupak:

Usitniti češnjak, papar, lоворов лист и ružmarin. Dodati kumin i sol i sve izmiješati. Ovom mješavinom dobro utrljati obrađeni svinjski kare (odvojiti kosti od kralježnice). Meso držati u hladnjaku nekoliko sati. Peći na uobičajeni način. U sredini pečenja meso premazati pjenom piva. Tijekom pečenja, pečenje povremeno polijevati sokom od pečenja i pivom.

mmmm....mljac...fino.... DOBAR TEK!

Glavni i odgovorni urednik- Gordana Pavlinić

Suradnici-odgojitelji: **Beti Jambrek, Danijela Groš, Anamarija Kralj, Anita Jurina, Nikolina Petak, Željkica Pretković, Valerija Banjac;**

- kuhar - Vladimir Ščukanec- Hopinski

- roditelji: **Elizabeta Končić Trlek, Valerija Korade, Gordana Celjak, Danijel Likar, Jelena Bošnjak**

i naša djeca - Jan Kroflin, Karlo Bišćan, Magda Blažun, Lucijan Peharec, Mateo Juranić, Karlo Capar i Neven Očić

Lektura – Marija Smolić, prof.

Fotografija s naslovnice – "z našega brega" (Nikolina Petak)

Dizajn i grafička priprema - www.damirjelinek.com

Tisak- Impressio Cvitković d.o.o

Naklada - 200 komada

Izdavač – Dječji vrtić ROŽICA, Veliko Trgovišće

Godina – veljača, 2012. godine

ZAHVALUJEMO NA POMOĆI NAŠIM PROŠLOGODIŠNIM SPONZORIMA: „PA-EL“ d.o.o., „PERI oplate i skele“ d.o.o., MDK, Mini market Caffe-bar „3M“, TE SVIMA KOJI ĆE NAM I UBUDUĆE POMAGATI U NAŠOJ IZDAVAČKOJ DJELATNOSTI.